

210504 – Skrivelse: Automatiseringens baksidor

Automatisering - en framtid för alla?

Digitalisering och automatisering går i rasande fart.

Många yrken på gymnasial- och eftergymnasial nivå automatiseras nu då arbetsgivaren ändrar på arbetsuppgifter och sätter in robotprogram som utför enklare uppgifter.

Detta gör att antalet tjänster minskar, t ex på en avdelning så har man dragit in 3–4 st tjänster utav 25 st totalt och då är digitaliseringen bara påbörjad. Dessutom är många gånger de enklare tjänsterna ett tillfälle att hämta andan i en stressad arbetsvardag.

Det händer nu och kommer att hända inom flera olika yrken; ekonomi, lagerhållning, telefonväxlar och lön för att nämna några. Robotprogram sätts in för att göra enklare arbetsuppgifter. Låter bra först för att det ska "underlätta för personalen" samt ge "roligare och mer intressanta arbetsuppgifter" men i förlängningen så minskar antalet tjänster.

Nya krav som ställs på de arbetsuppgifter som blir kvar kommer att bli mycket högre än tidigare och det kan medföra att befintlig personal inte får de nya arbetsuppgifterna utan personer med högre utbildning anställs istället och då finns risken att många av den nuvarande personalen får gå. Hur är vi som förbund beredda här? Detta är inte en regionfråga utan något som kommer att komma hos alla offentliga arbetsgivare. Är vi beredda att hantera en större förändring på arbetsmarknaden med behov av kompetensförändring hos våra medlemmar? Hur arbetar vi med frågan?

Vi står inför en jätteförändring på kort tid då tekniken redan finns och digitaliseringen består i att anpassa befintlig teknik till respektive arbetsuppgift, risken är stor att personalen får sluta. I längden blir det ett medlemstapp då många tvingas sluta! Vi riskerar att tappa jobb och medlemmar om vi inte arbetar med frågan. Detta gäller inom många olika yrkesgrupper över i stort sett alla avtalsområden.

Inom Socialtjänsten har man på sina håll börjat använda robotprogram som gör enklare utredningar om försörjningsstöd. Inom tidningsbranschen används robotprogram som skriver enklare artiklar. Det är viktigt att vi kämpar för att våra medlemmar ska få utbildning för att klara de nya arbetsuppgifterna, det är också viktigt att vi får en debatt om detta. Vilket samhälle ska vi ha? Vi önskar att Vision som ett förbund lyfter frågan och bjuder in till dialog/samarbete för att stötta avdelningarna i hanteringen

Ingegerd Hermansson
Ordförande sektion 11
VGR Avd 282

Britt-Marie Östman
Vice Ordförande Sektion 11
VGR Avd 282

Leif Pettersson
Vice Ordförande sektion 10
VGR Avd 282

Jonas Ericsson
Avdelningsordförande
VGR Avd 282

Svar på skrivelsen "Automatiseringens baksidor"

Hej,

Tack för ert brev och inspel i den komplexa frågan eller området som kommer att forma framtidens arbetsliv. Digitaliseringens konsekvenser har varit och är en av våra hjärtefrågor. Någon eller några av er var kanske med på det senaste förbundsmötet då vi kunde träffas fysiskt, 2018. Om ni var det så kommer ni ihåg att digitalisering, robotisering och automatisering var temat för det mötet. Och när vi nu i höstas möttes digitalt så beslutades att *"Vi skapar bra villkor i ett förändrat arbetsliv har två fokusområden som är centrala för den förändring som beskrivs i skrivelsen: "Vi är aktiva i den digitala omställningen och driver digitala arbetsmiljöfrågor samt Visions medlemmar ska öka sin anställningsbarhet genom kompetensutveckling"*.

Den övergripande hållningen för Vision är att bejaka strukturomvandling, där automatisering är en del av en förändring på arbetsmarknaden, genom att skapa trygghet i förändring. Tryggheten skapas genom kompetensutveckling för att hålla jämna steg med utvecklingen och därmed säkra kvalificerat innehåll i de arbetsuppgifter som utvecklas parallellt med automatisering av mindre kvalificerade arbetsuppgifter.

Förutom kompetensutveckling så ser vi också möjligheten till trygg omställning som en del i att utveckla arbetsmarknaden. Här har vi våra omställningsavtal som ett viktigt verktyg. Inte minst avtalet inom kommuner och regioner som också ger möjligheter till förebyggande omställning.

Delar av verksamhet eller arbetsuppgifter kommer att försvinna på det sätt som vi fram till nu har genomfört. SKR brukar säga att allt som kan ska automatiseras för att sektorn ska klara personalförsörjningsbehoven framöver. Det finns inte tillräckligt många som kan eller vill jobba inom verksamheterna om det inte kompletteras med digitala lösningar och teknikutveckling. På arbetsmarknaden har vi hittills främst sett en digitaliseringsutveckling där arbetsuppgifter som tidigare gjordes av en människa ersätts av digitala lösningar. När vi nu ser att mer artificiell intelligens används för att lösa arbetsuppgifter kommer vi att se arbetsuppgifter lösas på helt nya sätt och därmed skapas förhoppningsvis helt nya jobb där helt ny kompetens kan behövas, tex kompetens om hur vi ska arbeta tillsammans *med* artificiell intelligens.

Vision vill se en utveckling av automatisering där medlemmar arbetar med utvecklingen för att säkerställa att resultatet bidrar till bättre jobb, inte färre jobb.

Vision lyfter på olika sätt fram frågan om vikten av kompetensutveckling i vårt påverkansarbete. Nu senast i rapporten *Kompetensundersökningen 2021: Anställningsbar- nu och i framtiden*, finns det särskilda frågor om kompetensutveckling och digitalisering. Här poängteras bland annat vikten av att erbjuda utbildningsmöjligheter för yrkesverksamma. Det är ett exempel på arbete som bidrar till kunskapsuppbyggnad kring digitalisering och kompetensutveckling.

Ytterligare en påverkansarena för utvecklingen och förändringen av arbetslivet, specifikt inom välfärdssektorn är Visions ordförandes deltagande i Välfärdskommissionen. Kommissionen är tillsatt av regeringen och vill öka takten på digitaliseringen i välfärden för att få mer tid till att utveckla verksamheten, förbättra villkoren för medarbetarna och ge ännu bättre service till medborgarna. Visions och övriga facks krav i det arbetet är just tillgången på kompetensutveckling och omställning. Liksom delaktighet i verksamhetsutveckling.

Frågorna kring utvecklingen av framtidens arbetsliv och samhälle är också fokus för det som TCO:s tankesmedja Futurion ägnat sig åt sedan bildandet. En stor del av Futurions arbete har varit att sätta ljuset dessa frågor, bjuda in till dialog och opinionsbilda. På deras webbplats finns en mängd forskning och fakta samt opinionsbildande utspel och rapporter (<https://futurion.se/>)

Vision har också återkommande i vår egen opinionsbildning lyft digitalisering och framtidens arbetsliv och vi använder olika arenor för att föra dialog och ständigt arbeta med området. Bland annat i form av tematräffar där arbetsmiljö och digitalisering har varit teman och frågorna har också varit uppe vid våra sk ”Hur-är-läget-fikor”. I det vardagliga arbetet med förändringar och omorganisationer är också kansliorganisationen ett stöd som i sin tur behöver input från avdelningar i vad som diskuteras på avdelningar för att ligga rätt i hanteringen av området.

Förbundsstyrelsen ser att dessa frågor kommer att vara fortsatt centrala för Vision och kommer att på olika vis fortsätta hålla dialogen levande och fortsätta påverkansarbetet i alla tillgängliga kanaler. Vision ska vara en organisation som driver de angelägna frågorna kring framtidens arbetsliv och ha idéer till lösningar kring en kontinuerlig kompetensförsörjning och på de utmaningar som följer av omställning.

Hälsningar

Visions förbundsstyrelse